

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3256/2021
24.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Борис Кошћал адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4751/19 од 12.11.2020. године, у седници већа одржаној 24.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4751/19 од 12.11.2020. године, дела става првог изреке - за досуђени износ накнаде штете од 1.500.000,00 динара са законском затезном каматом од 13.11.2018. године до исплате, дела става трећег изреке - за износ трошкова парничног поступка од 194.088,00 динара и дела става четвртог изреке - за износ трошкова другостепеног поступка од 22.500,00 динара.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 4751/19 од 12.11.2020. године у делу става првог, трећег и четвртог изреке, тако што се одбија жалба тужиоца и потврђује пресуда Вишег суда у Београду П 12068/18 од 13.11.2018. године у делу става првог изреке за износ преко 1.500.000,00 динара до износа од 4.896.000,00 динара са законском затезном каматом од 13.11.2018. године до исплате, одбија захтев тужиоца за трошкове парничног поступка преко износа од 194.088,00 динара до износа од 356.780,00 динара и трошкове другостепеног поступка преко износа од 22.500,00 динара до 45.000,00 динара.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој плати трошкове ревизијског поступка у износу од 22.500,00 динара, у року од 15 дана по пријему пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 12068/2018 од 13.11.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе и претрпљених душевних болова, исплати износ од 60.000.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 20.04.2016. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 229.500,00

динара са законском затезном каматом од извршности до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је предлог да се тужилац ослободи плаћања трошкова судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4751/19 од 12.11.2020. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Вишег суда у Београду П 12068/18 од 13.11.2018. године, у делу става првог изреке, тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због повреде слободe и права личности настале неоснованим лишењем слободe, исплати износ од 4.896.000,00 динара са законском затезном каматом од 13.11.2018. године до исплате. Ставом другим изреке, потврђена је првостепена пресуда у преосталом делу става првог изреке којим је одбијен као неоснован тужбени захтев преко досуђеног износа од 4.896.000,00 динара до траженог износа до 60.000.000,00 динара са законском затезном каматом од 20.04.2016. године до исплате. Ставом трећим изреке, преиначена је одлука о трошковима поступка из става другог изреке првостепене пресуде и обавезана тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 356.780,00 динара. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова другостепеног поступка исплати износ од 45.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено поднела ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11....18/20) – у даљем тексту: ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је 10.07.2008. године лишен слободe на основу решења МУП, ПУ за Град Београд, УКП - Друго одељење, којим му је одређено задржавање до 48 сати због постојања основане сумње да је извршио кривично дело разбојништва из члана 206. КЗ. Решењем истражног судије Посебног одељења Округног суда у Београду за борбу против организованог криминала од 12.07.2008. године тужиоцу је одређен притвор који се има рачунати од 10.07.2008. године када је лишен слободe. Према образложењу решења, притвор је тужиоцу одређен на основу члана 142. став 2. тачка 1, 2, 3. и 5. ЗКП, с обзиром да је живео на непријављеној адреси, да постоји основана сумња да је организована криминална група чији је један од оснивача и он био извршила кривично дело разбојништва из члана 206. став 3. у вези става 1. и 2. КЗ на штету златарске радње „Izrael Diamond Center“, са седиштем у Израелу и прибавила имовинску корист у износу од 1.170.000 евра, а украдена роба још увек није пронађена, па ове околности указују да би окривљени у случају боравка на слободи могао побећи, да није пронађена роба одузета на штету наведене златарске радње, нити новац, па постоји основана бојазан да би окривљени - овде тужилац, у случају боравка на слободи могао уништити и сакрити доказе и трагове кривичних дела, утицати на сведоке које је требало саслушати, да за тужиоца и остала лица за које је одређен притвор постоји основана сумња да су извршили више

кривичних дела уз употребу силе, што су све особите околности које оправдавају бојазан да би на слободи тужилац (као и остали окривљени) могао поновити дело, да постоји основана сумња да су тужилац и остали окривљени извршили дела за које су запрећене казне затвора у трајању преко десет година, имајући у виду висину прибављене противправне имовинске користи и налазећи да се ради о посебно тешким околностима. Решењем Апелационог суда у Београду – Посебног одељења, Кж1 По1 7/12 од 29.06.2012. године тужиоцу је укинут притвор и пуштен је на слободу. Након пуштања на слободу тужилац је отишао на издржавање казне затвора у КПЗ „Сремска Митровица“ за раније извршено кривично дело неовлашћено поседовање оружја и издржао казну у периоду од 29.06.2012. године до 14.07.2013. године. Након тога је одмах отишао у Републику Црну Гору, где је изнајмио стан и намеравао да се настани и прими држављанство. Тужилац је ухапшен у Црној Гори у јулу 2013. године и решењем Вишег суда у Подгорици 16.10.2013. године одређен му је екстрадициони притвор у циљу вођења кривичног поступка због постојања основане сумње да је извршио кривично дело разбојништва из члана 206. став 3. у вези става 1. и 2. КЗ РС, по оптужници Окружног јавног тужилаштва, Специјално тужилаштво Београд КТС 8/08 од 09.12.2008. године. Тужилац се налазио у екстрадиционом притвору у периоду од 16.10.2013. године до 21.03.2014. године, када је изручен Републици Србији, где му је решењем Вишег суда у Београду, Посебно одељење, од 22.03.2014. године, поново одређен притвор на основу члана 211. став 1. тачка 3. КЗ. Ово са разлога што је тужилац лишен слободе у Републици Црној Гори где је извршио ново кривично дело недозвољеног држања оружја и експлозивних материја из члана 403. став 1. КЗ Црне Горе и правноснажно осуђен због тог дела на казну затвора у трајању од три месеца, па наведене околности представљају особите околности које указују да ће тужилац, уколико би се нашао на слободи, у кратком временском периоду поновити кривично дело. Притвор је тужиоцу укинут решењем Вишег суда у Београду 09.04.2014. године. Пресудом Апелационог суда у Београду, Посебног одељења у трећем степену, Кж3 ПО1 1/16 од 20.04.2016. године, преиначена је пресуда Апелационог суда у Београду Кж1 ПО1 15/15 од 17.11.2015. године, тако што је тужилац- окривљени ослобођен оптужбе за извршење кривичног дела које му је било стављено на терет. Тужилац је био у притвору укупно 1478 дана (не рачунајући време проведено у екстрадиционом притвору).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужилац својим недозвољеним поступцима проузроковао лишење слободе, па је и поред тога што је ослобођен оптужбе за дело због којег му је одређен притвор, сматрао да тужиоцу не припада право на накнаду штете на основу члана 584. став 2. ЗПП.

Другостепени суд је оценио да је нижестепеном пресудом правилно утврђено чињенично стање али да је из утврђених чињеница изведен неправилан закључак о постојању других чињеница на којима је заснована првостепена пресуда, па је исту делимично преиначио делимичним усвајањем тужбеног захтева. По налажењу другостепеног суда, тужена није доказала да је у време када је приведен и задржан и када му је одређен притвор тужилац знао да је против њега покренут поступак, да му је упућен било какав позив од стране муп-а, тужилаштва или суда, да се није одазвао позиву, да се скривао или да је скривио притвор и да постоји опасност од бекства. Како није утврђено да је тужилац својим недозвољеним поступцима проузроковао лишење

слободе и одређивање притвора у периоду од 10.07.2008. године до 29.06.2012. године и како је правноснажном одлуком судом ослобођен од опружбе, то тужиоцу припада накнада нематеријалне штете за боравак у притвору у том периоду. Такође, тужилац је боравио у притвору по решењу суда од 22.03.2014. године до 09.04.2014. године због опасности да ће поновити дело а не због опасности од бекства, па му и за овај период припада накнада нематеријалне штете.

По становишту Врховног касационог суда, побијаном другостепеном пресудом правилно је примењено материјално право у погледу основа одговорности тужене за тражену накнаду штете, као и у погледу висине накнаде за износ од 1.500.000,00 динара, док је у преосталом делу - за већи износ од наведеног а до износа од 4.896.000,00 динара, побијана пресуда заснована на погрешној примени члана 200. став 1. ЗОО.

Наиме, тужиочево право на накнаду нематеријалне штете због неоснованог притвора произилази не само из одредбе члана 560. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку („Сл. лист СРЈ“, 70/200168/2002, „Сл. гласник РС“, бр. 58/2004...76/2010), важећег у време када је против њега покренут кривични поступак и члана 584. став 1. тачка 1. сада важећег Законика о кривичном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/2011...55/2014), већ и из одредбе члана 5. став 5. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода, а која се односи на право на слободу и безбедност. Наведена одредба Конвенције предвиђа да свако ко је био ухапшен или лишен слободe у супротности са одредбама тог члана Конвенције има утуживо право на накнаду. Устав Републике Србије је у члану 35. такође предвидео право на рехабилитацију и накнаду штете под законским условима.

Ревизијски суд прихвата разлоге наведене у побијаној пресуди због којих се не може искључити одговорности тужене за накнаду штете на основу члана 584. став 2. Законика о кривичном поступку, према којима на основу утврђених чињеница тужена није доказала да је тужилац својим недозвољеним поступцима (непријављивањем тачне адресе, скривањем, неодржавањем позивима надлежних органа, или на други начин), проузроковао лишење слободe, како за период од 10.07.2008. године до 29.06.2012. године, тако и за период од 22.03.2014. године до 09.04.2014. године, за који је у решењу о притвору и наведено да се не одређује због опасности од бекства из члана 211. став 1. тачка 1. ЗКП. С обзиром да је тужилац правноснажном пресудом ослобођен оптужбе за кривично дело које му је стављено на терет и због којег му је одређен притвор, супротно наводима ревизије, тужиоцу припада право на накнаду штете по том основу.

Према околностима конкретног случаја, а нарочито имајући у виду дужину периода у коме је тужилац био лишен слободe, тежину кривичног дела које му је стављено на терет, услове боравка у притвору, као и вишеструку осуђиваност тужиоца за различита кривична дела, по оцени Врховног касационог суда, правилном применом члана 200. Закона о облигационим односима, тужиоцу припада новчана накнада у износу од 1.500.000,00 динара, јер је овај износ је у складу са циљем накнаде којом се оштећеном пружа задовољење за душевне болове због повреде слободe и права личности. Стога, досуђени износ побијаном пресудом преко износа од 1.500.000,00

динара до 4.896.000,00 динара, није адекватан значају повређеног добра тужиоца и циљу коме накнада служи, јер би се њиме погодновало тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом.

Из наведених разлога, на основу члана 200. Закона о облигационим односима, другостепена пресуда је делимично потврђена за износ од 1.500.000,00 динара, док је преко овог износа а до износа од 4.896.000,00 динара, захтев неоснован, па је у том делу побјана пресуда приначена тако што је потврђена првостепена одбијајућа пресуда.

С обзиром на делимично преиначење одлуке о главном захтеву, преиначена је делимично и одлука о трошковима поступка, применом чланова 165. став 2. у вези члана 153. став 2, 154. и 163. став 1. и 2. ЗПП и важеће Адвокатске и Таксене тарифе, па према вредности са којом је успео у спору тужиоцу припадају трошкови првостепеног поступка за састав тужбе и једног образложеног поднеска по 11.250,00 динара, за заступања на четири одржана рочишта по 12.750,00 динара, за застав жалбе 22.500,00, као и на име судских такси за тужбу и пресуду по 49.044,00 динара, укупно 194.088,00 динара, као и трошкови другостепеног поступка за састав жалбе 22.500,00 динара, док је за веће износе захтев неоснован.

Из изложених разлога одлучено је као у ставу првом изреке, на основу члана 414. став 1. ЗПП, и у ставу другом изреке на основу члана 416. став 1. ЗПП.

Одлука о трошковима ревизијског поступка у ставу трећем изреке донета је на основу члана 165. став 1. и 2. ЗПП, с обзиром на делимичан успех тужене у постуку по ревизији и то за састав ревизије у износу од 22.500,00 динара.

Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић